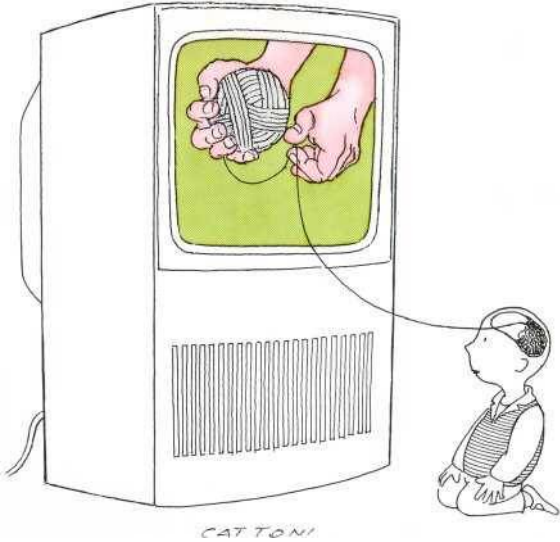

TELEVİZYON VE ÇOCUK

- Çocukluğun ilk yılları; ruhsal, bedensel ve sosyal kimliğin gelişip biçimlendiği en önemli yıllardır. Erken çocukluk yıllarında sağlıklı psiko-sosyal gelişim, çocuğun gördükleri, duydukları ve sosyal çevresi ile yakından ilişkilidir. O halde özellikle televizyon gibi etkili bir iletişim aracını kullanırken, bir de çocuklar söz konusu olduğunda son derece seçici olmamız gerektiği yadsınamaz bir gerçektir.
- Televizyon, görsel ve işitsel duyulara yönelik bir kitle iletişim aracı olması nedeniyle, hem olumlu hem de olumsuz etkilere sahip olabilmektedir.

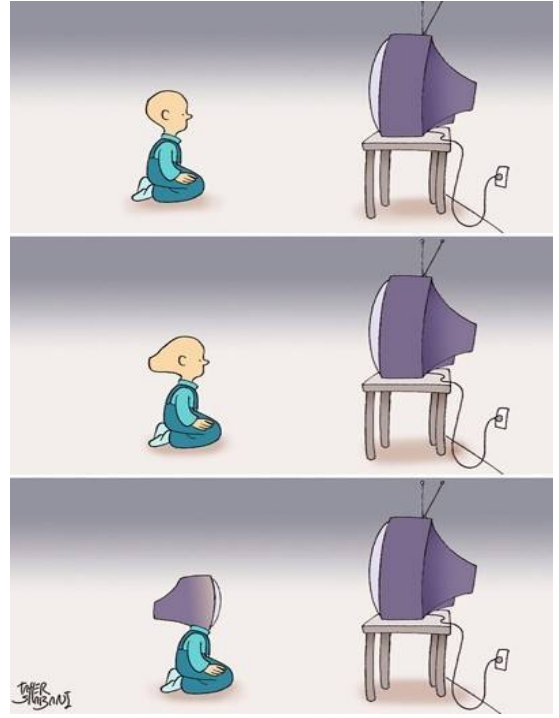
- Yapılan çalışmalar televizyonun çocuğa denetimli olarak izletilmesinin olumlu, gelişigüzel izletilmesinin ise olumsuz etkisi olduğunu bildirmektedir.
- Ailelerin TV konusundaki denetimlerinin yetersiz olduğu durumlarda TV, çocukların inanç, fikir ve davranışlarını kolaylıkla etkileyebilmektedir. Bu nedenle TV kullanımında yetişkinlerin gerekli denetim ve düzenlemeler yapmaları, bazı kurallar koyarak çocuğun bu kurallara uymasını sağlamaları gerekir.

- TV'ye çocukların denetimsiz maruz kalmaları çeşitli sorunlara yol açtığı için genellikle olumsuz yanları vurgulanır. Çocukların keşfetme, öğrenme yetilerinin gelişmesi için uyarıcı olması gerekir. Bu uyarıcılar işitsel, görsel, dokunsal, sosyal gibi çok çeşitli olabilir. TV görüntüleri, programlarda işlenenler çocukların öğrenmesine yardımcı uyarıcılar sağlayabilir.
- Diğer yandan TV de kontrolü imkânsız çeşitlilikte çocuk için zararlı olabilecek uyarıcılar vardır. Yeterli düzeyde uyarıcı öğrenme için gerekli iken, uyarıcı fazlalığı öğrenmeyi engelleyebilir. Araştırmalar gazete, TV, İnternet, bilgisayar oyunları gibi çok çeşitli medya ürünlerinde şiddet içerikli görüntü ve haberlere maruz kalan çocuklarda saldırgan davranışlarda artma, şiddete duyarsızlaşma, uyku bozuklukları, gece kâbusları bulmuştur.
- Çocukların şiddet olaylarına katılmasında en önemli faktörün daha önce şiddete maruz kalmak, tanık olmak olduğu araştırmalarla tespit edilmiştir. Şiddete maruz kalmak ve tanık olmak şiddete karşı duyarsızlaşmaya, şiddetin hedefe ulaşmada, problem çözmede kullanılabilir yol olduğunu düşünmeye yol açmaktadır.
- Sekiz yaş altı çocuklarda gerçek ve fantezi arasındaki ayrım henüz oluşmamış olduğu, izledikleri şeyin gerçek ile rol yapılması arasındaki farkı anlamadıkları ve izlediklerini gerçekmiş gibi öğrendikleri için bu çocuklar daha duyarlıdır. Aile içinde, çevrede, medyada şiddet ne kadar çok görülürse çocuklar tarafından o kadar çok öğrenilip, kopyalanır ve taklit edilebilir. Böylece onaylamadığınız konuşma ve davranışların her birini çocuğunuzda gözlemleyebilirsiniz.
- Çok yoğun biçimde şiddet içeren programları sürekli izleyen çocuklarda ilerleyen yaşlarda daha ciddi problemlerle karşılaştıkları gözlenmektedir. Özellikle ergenlik döneminde çözümü zor problemler yaşanabilmektedir.

❖ Öneriler 😊

- Çocuklar için, gün içinde 1-2 saati geçmeyecek şekilde, algılama seviyesine uygun ve olumlu karakterlerin ağırlıkta olduğu programların seçilerek izlenmesini sağlamak.
- TV izlerken onun yanında olmak ve izlenen şey ile ilgili yorum yapmaları, paylaşımda bulunmaları gerekir.
- Yaşlarına uygun şiddet ve açık cinsellik davranışlarının sergilenmediği eğitici, gelişim için yararlı da olabilecek, çocuklara yönelik dizi, çizgi filmlerin seçilerek izletilmesi tavsiye edilir.
- Anne-babanın vaktini geçirdiği, izlediği programlar çocuklardan farklı olmalıdır.
- Birlikte zaman geçirilmesi için birlikte kitap okuma, yemek pişirme, oynama gibi karşılıklı etkileşimlerin olduğu diğer etkinlikleri tavsiye ediyoruz. Yaşa göre değişmekle birlikte küçükler için oyun, daha büyükler için spor veya benzeri etkinlikler daha uygun olacaktır.
- Anne-babanın çocukla birlikte hem paylaşım yapabileceği, hem de çocuğun öğrenmesini arttırıcı oyunlar, yap-bozlar tavsiye edilebilir.

❖ **TV'nin Dolaylı Etkileri**

• **TV ve okul başarısı:**

- TV izleme süresi arttıkça okul başarısı azalıyor.
- Sıkı izleyiciler (günde 5-6 saatten fazla), okuma, yazılı ifade ve matematikte daha az TV izleyen çocuklara göre daha başarısız (ödevlere ayrılan süreye ya da cinsiyete göre değişmiyor).
- Alt SED'de günde 3 saate kadar izleme başarıyı arttırıyor.
- TV izleme süresinin yanı sıra içeriğin de etkili olduğu ve çocuklarıyla eğlence programlarını izleyen anne babaların bilgi edinmek için onları daha çok okumaya yönelttikleri görülmüş.

• **TV izleme ve şişmanlık:**

- Hareketsizlik ve TV karşısında atıştırma şişmanlık ve ilgili pek çok sağlık sorununa yol açmaktadır
- Günde 4 saatten fazla TV izleyen ve odasında TV bulunan çocuklarda obezitenin görülme sıklığı daha yüksek .
- Çok fazla TV izleyen okulöncesindeki kızlarda kalça kemiği yoğunluğunun düşük olduğu, 8-12 yaşlarındakilerin ise metabolizma hızlarının daha düşük olduğu bulunmuş.

❖ **Televizyonun çocuklar üzerindeki etkisini daha olumlu yönde geliştirebilmek için neler yapılabilir?**

- Medya okuryazarlığı eğitimi
- İçerik türleri hakkında bilgilenme ve kendi izleme programını yaratarak TV izlemeye daha az zaman ayırma
- Eleştirel TV izleme becerileri edinme,
- Kim hazırlamış? Ne için? Ne amaçla, Bundan kimin kazancı var? Kim kaybediyor? Verileni sosyal politik ve ekonomik yönleriyle değerlendirebilme.
- Sınıflandırma sistemleri
- Teknolojik yardımlar (elektronik kilitler, çip sistemi)

❖ **Anne babaların kullanabilecekleri stratejiler**

- Çocuğu izleme, sınırlama.
- Kendi değerlerini, tercihlerini ve görüşlerini ortaya koyarak program üzerinde çocukla konuşma.
- Koyulan kuralları takip etme ve çocuğa doğru örnek olma.